

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z CHEMII POZIOM
PODSTAWOWY I ROZSZERZONY**

dla klas Technikum Nr 2

I. Cele edukacyjne:

1. **Wykorzystanie, przetwarzanie i tworzenie informacji** – uczeń korzysta z chemicznych tekstów źródłowych, pozyskuje, analizuje, ocenia oraz przetwarza informacje pochodzące z różnych źródeł, ze szczególnym uwzględnieniem mediów, w tym Internetu.
2. **Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów** – uczeń zdobywa wiedzę w sposób badawczy: obserwuje, sprawdza, weryfikuje, wnioskuje i uogólnia; wykazuje związek składu chemicznego, budowy i właściwości substancji z ich zastosowaniem; posługuje się zdobytą wiedzą chemiczną w życiu codziennym, w kontekście dbałości o własne zdrowie i ochronę środowiska przyrodniczego.
3. **Opanowanie czynności praktycznych** – uczeń bezpiecznie posługuje się sprzętem laboratoryjnym i odczynnikami chemicznymi; projektuje i przeprowadza doświadczenia chemiczne.

II. Kontrakt z uczniami:

1. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami wewnątrzszkolnego systemu oceniania.
2. Każdy uczeń zna kryteria oceniania.
3. Przedmiotem oceniania są różne formy pracy uczniów: odpowiedzi ustne, kartkówki, sprawdziany, testy, prace domowe, aktywność na lekcji, udział w konkursach przedmiotowych, prace dodatkowe.
4. Prace klasowe, dłuższe sprawdziany, testy są obowiązkowe.
5. Jeżeli uczeń opuścił zapowiedzianą pracę z przyczyn losowych, to powinien napisać ją w terminie uzgodnionym z nauczycielem, nie później niż dwa tygodnie od daty sprawdzianu. W przypadku nieusprawiedliwionego niezgłoszenia się w ustalonym terminie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
6. Uczeń ma obowiązek poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej (w ciągu dwóch tygodni od dnia oddania sprawdzonych prac) i dokonać poprawy tylko jeden raz. Jeżeli uczeń poprawi ocenę, to dopisywana jest ona do oceny pierwszej, ale liczy się średnia dwóch ocen.
7. Przy poprawianiu prac klasowych i pisaniu w drugim terminie obowiązują te same kryteria, co w pierwszym terminie.
8. Uczeń otrzymuje poprawioną pracę klasową i kartkówkę do wglądu na lekcji, termin oddania prac nie może być dłuższy niż dwa tygodnie.
9. Krótkie kartkówki (mogą dotyczyć trzech do pięciu ostatnich tematów) nie są zapowiadane.
10. Przed terminem klasyfikacji uczeń może poprawić jedną niesatysfakcjonującą go ocenę z pracy klasowej. Uczeń sam zabiega u nauczyciela o wyznaczenie terminu poprawy.
11. Uczeń ma prawo jeden raz w ciągu roku zgłosić brak przygotowania do lekcji (np) oraz brak zadania (bz) – dotyczy klas mających lekcje chemii w jednym dniu tygodniowo, dwa razy w ciągu roku – dotyczy klas mających lekcje chemii rozłożone w planie na więcej niż jeden dzień tygodniowo (nie dotyczy ustalonych wcześniej sprawdzianów lub zapowiedzianych kartkówek).
12. Ocenianiu bieżącemu nie podlega uczeń po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole – uczeń ma obowiązek zgłosić ten fakt przed rozpoczęciem lekcji.
13. Uczniowie na zajęciach oraz podczas prac pisemnych mogą korzystać z tablic chemicznych i kalkulatorów, niedozwolone jest stosowanie kalkulatorów wbudowanych w telefony komórkowe.
14. Uczniowie z opinią Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej mają odpowiednio dostosowany poziom wymagań edukacyjnych.

III. Obszary podlegające ocenianiu:

Na lekcjach chemii ocenianiu podlegają:

1. wiadomości – uczeń wie i rozumie,
2. umiejętności – uczeń potrafi (sprawności i kompetencje),
3. postawy - zaangażowanie w procesie nauczania- uczenia się, aktywność, systematyczność.

IV. Ocenie podlegają następujące formy aktywności ucznia:

- **Wypowiedzi ustne** - przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech do pięciu ostatnich lekcji, w przypadku lekcji powtórzeniowych - z całego działu;
- **Sprawdziany pisemne** - przeprowadzane po zakończeniu każdego działu, zapowiadane tydzień wcześniej. Sprawdziany mogą zawierać dodatkowe pytania (zadania) na ocenę celującą;
- **Kartkówki** obejmujące materiał z trzech do pięciu ostatnich lekcji, nie muszą być zapowiadane;
- **Prace domowe**;
- **Aktywność na lekcji** zapisywana jest przy pomocy znaków „+” i „-” Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobry, gdy zgromadzi pięć plusów, gdy uzyska ich mniej, w końcu semestru zostają one zamienione odpowiednio przy „++++ -” ocena dobry, przy „+++ - -” ocena dostateczny, przy „++ - - -” ocena dopuszczający. „+ - - - -” lub „- - - - -” dają ocenę niedostateczną. W przypadku dużej aktywności na lekcji uczeń może otrzymać kilka ocen za aktywność.
- **Praca w grupach:** Uczniowie nawzajem oceniają wykonaną przez siebie pracę w grupach, uwzględniając: wkład pracy w planowaniu działań, poprawne wykonanie doświadczenia i umiejętność posługiwania się sprzętem laboratoryjnym, przestrzeganie przepisów bhp, sposób uzasadniania swojego stanowiska, współdziałanie w podejmowaniu decyzji, przyjmowanie na siebie odpowiedzialnych ról (lider, sekretarz), sposób zaprezentowania rezultatów pracy grupy;
- **Prace dodatkowe**, schematy, plansze, wykresy, rysunki, okazy wzbogacające zbiory i inne w skali dobry-bardzo dobry oraz w postaci plusów, które przeliczane są na oceny analogicznie jak za aktywność na lekcji;
- **Udział i osiągnięcia w konkursach.**

V. Kryteria oceniania z poszczególnych obszarów

1. W przypadku **sprawdzianów pisemnych lub kartkówek** przyjmuje się skalę punktową przeliczaną na oceny cyfrowe wg kryteriów:

- **dla sprawdzianów**

100% + zadanie dodatkowe o podwyższonym stopniu trudności - ocena celująca

100% - 90% - ocena bardzo dobra

89% - 75% - ocena dobra

74% - 51% - ocena dostateczna

50% - 40% - ocena dopuszczająca

39% - 0% - ocena niedostateczna

- **dla kartkówek**

100% - 90% - ocena bardzo dobra

89% - 75% - ocena dobra

74% - 51% - ocena dostateczna

50% - 40% - ocena dopuszczająca

39% - 0% - ocena niedostateczna

2. **Odpowiedzi ustne** -przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość bieżącego materiału, w przypadku lekcji powtórzeniowej całego działu. Odpowiedź ustna oceniana jest pod względem rzeczowości, stosowania terminologii chemicznej, umiejętności formułowania dłuższych wypowiedzi, prowadzenia logicznego rozumowania. Ocenę celującą może uzyskać uczeń wówczas, gdy wykazał się wiadomościami i umiejętnościami wykraczającymi poza program nauczania.

3. **Zadania domowe i inne prace** - obowiązkiem ucznia jest systematyczne odrabianie prac domowych. Termin wykonania pracy domowej ustala nauczyciel /krótkie zadania, ćwiczenia, notatki na następną lekcję/. Brak pracy domowej w odpowiednim terminie zostaje odnotowany przez nauczyciela w postaci oceny niedostatecznej.

4. **Aktywność i przygotowanie do lekcji** - uczestnictwo, pracę na lekcji i przygotowanie do niej nauczyciel ocenia na bieżąco wpisując ocenę lub odnotowując plusy i minusy w swoim zeszycie. Plus można uzyskać za krótką wypowiedź, zapis na tablicy, rozwiązanie ćwiczenia, pracę grupową, wykonanie doświadczenia, przyniesienie materiałów, krótki referat i inne przejawy aktywności. Minus można otrzymać za brak zaangażowania, uwagi na lekcji, brak potrzebnych materiałów (np. podręcznika) .

VI. Kryteria śródrocznego i rocznego oceniania.

1. Wystawienie oceny semestralnej i na koniec roku szkolnego dokonuje się na podstawie ocen częściowych, przy czym ocenom tym przypisane są wagi:

Sprawdziany i testy	waga 3
Odpowiedzi ustne	waga 2
Kartkówki	waga 2
Pozostałe oceny	waga 1

Wystawianie ocen semestralnych i rocznych odbywa się według następujących kryteriów średniej ważonej:

Zakres średniej	ocena
5,00 – 4,60	bardzo dobry
4,59 – 3,60	dobry
3,59 – 2,60	dostateczny
2,59 – 1,71	dopuszczający
1,70 – 0	niedostateczny

2. Oceny częściowe są jawne, oparte o opracowane kryteria. Sprawdziany i inne prace pisemne są przechowywane w szkole do końca danego roku szkolnego.

VII. Poziomy wymagań:

Konieczny (k) - obejmuje niezbędne wiadomości i umiejętności, które umożliwiają uczniom kontynuowanie nauki na danym poziomie nauczania. Najczęstszą kategorią celów dla tego rodzaju wymagań jest zapamiętanie wiadomości i ich odtwarzanie, opisywanie działania. Uczeń, który spełnia te wymagania otrzymuje *ocenę dopuszczającą*.

Podstawowy (p) - obejmuje wiadomości i umiejętności, które są stosunkowo łatwe do opanowania, użyteczne w życiu codziennym i konieczne do kontynuowania nauki. W kategorii celów kształcenia nawiązuje to do rozumienia wiadomości, odtwarzania działania i podejmowania go. Uczeń, który spełnia wymagania konieczne i podstawowe, uzyskuje *ocenę dostateczną*.

Rozszerzający (r) - obejmuje wiadomości i umiejętności, które są średnio trudne do opanowania, nie są niezbędne do kontynuowania nauki, mogą ale nie muszą być użyteczne w życiu codziennym. Są pogłębione i rozszerzone w stosunku do wymagań podstawowych. Odpowiada to stosowaniu wiadomości i umiejętności w sytuacjach typowych. Uczeń, który spełnia te wymagania konieczne, podstawowe i rozszerzające otrzymuje *ocenę dobrą*.

Dopełniający (d) - obejmuje wiadomości i umiejętności, które są trudne do opanowania, nie mają bezpośredniego zastosowania w życiu codziennym, jednak nie muszą wykraczać poza obowiązujący program nauczania. Odpowiada to stosowaniu wiadomości i umiejętności w sytuacjach problemowych, nietypowych. Uczeń, który spełnia te wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające i dopełniające otrzymuje ocenę *bardzo dobrą*.

Jeśli wiadomości i umiejętności ucznia wykraczają poza obowiązujący program nauczania lub uczeń rozwiązuje zadania problemowe z zakresu objętego programem, jednak o wysokim stopniu złożoności, i jednocześnie spełnia on wszystkie wymagania niższe, uzyskuje ocenę *celującą*.

VIII. Kryteria dla danej oceny.

Ocenę *celującą* otrzymuje uczeń, który:

- ma i stosuje wiadomości oraz umiejętności wykraczające poza zakres wymagań podstawy programowej dla danego etapu kształcenia,
- ma i stosuje wiadomości oraz umiejętności z zakresu wymagań podstawy programowej dla danego etapu kształcenia i stosuje je do rozwiązywania zadań problemowych o wysokim stopniu złożoności,
- formułuje problemy oraz dokonuje analizy lub syntezy nowych zjawisk,
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach chemicznych szczebla wyższego niż szkolny lub na szczeblu szkolnym powyżej 95% przewidywanej punktacji.

Ocenę *bardzo dobrą* otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach podstawy programowej,
- stosuje zdobytą wiedzę i umiejętności do rozwiązywania problemów oraz zadań problemowych (nowych),
- wykazuje dużą samodzielność i potrafi bez pomocy nauczyciela korzystać z różnych źródeł wiedzy, np. układu okresowego pierwiastków, wykresów, tablic chemicznych, encyklopedii i Internetu,
- biegle zapisuje i bilansuje równania reakcji chemicznych oraz samodzielnie rozwiązuje zadania obliczeniowe o dużym stopniu trudności,
- projektuje i bezpiecznie przeprowadza eksperymenty chemiczne.

Ocenę *dobłą* uzyskuje uczeń, który:

- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach podstawy programowej,
- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych zadań lub problemów,
- korzysta z układu okresowego pierwiastków chemicznych, wykresów, tablic chemicznych i innych źródeł wiedzy chemicznej,
- zapisuje i bilansuje równania reakcji chemicznych,
- bezpiecznie wykonuje doświadczenia chemiczne,
- samodzielnie rozwiązuje zadania obliczeniowe o średnim stopniu trudności.

Ocenę *dostateczną* uzyskuje uczeń, który:

- opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach podstawy programowej, które są konieczne do dalszego kształcenia,
- z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania typowych zadań lub problemów,
- korzysta z pomocą nauczyciela z takich źródeł wiedzy, jak: układ okresowy pierwiastków, wykresy, tablice chemiczne,
- z pomocą nauczyciela zapisuje i bilansuje równania reakcji chemicznych oraz rozwiązuje zadania obliczeniowe o niewielkim stopniu trudności,
- z pomocą nauczyciela bezpiecznie wykonuje doświadczenia chemiczne.

Ocenę **dopuszczającą** uzyskuje uczeń, który:

- ma pewne braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych w wymaganiach podstawy programowej, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
- rozwiązuje, z pomocą nauczyciela, typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności,
- z pomocą nauczyciela bezpiecznie wykonuje proste eksperymenty chemiczne, zapisuje proste wzory i równania reakcji chemicznych.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach podstawy programowej, które są konieczne do dalszego kształcenia,
- nie potrafi rozwiązywać zadań teoretycznych lub praktycznych o niewielkim stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
- nie zna symboliki chemicznej,
- nie umie napisać prostych wzorów chemicznych i najprostszych równań chemicznych nawet z pomocą nauczyciela,
- nie potrafi bezpiecznie posługiwać się prostym sprzętem laboratoryjnym i odczynnikami chemicznymi.